

Mimmi Skog
Naturvårdsenheten
010-2239385

Enligt sändlista

Beslut om skydds jakt efter vitkindad gås vid oskördad gröda i Gotlands län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att på eget initiativ tillåta skydds jakt efter vitkindad gås i Gotlands län. Beslutet gäller från och med den 1 april till och med den 31 maj 2019 under förutsättning av följande villkor;

1. skydds jakten får endast bedrivas efter gäss som uppehåller sig vid åker med oskördad gröda,
2. skydds jakten får bedrivas av berörd jakträttshavare eller av någon som genomför skydds jakten på uppdrag av jakträttshavaren,
3. högst 500 gäss får totalt fällas,
4. skydds jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl berörd art som till övrig fauna. Särskilt stor hänsyn ska tas för att minimera störning vid till exempel strandängar och andra häckningsplatser för fågel.
5. antalet fällda fåglar ska rapporteras in till länsstyrelsen så snart som möjligt, dock senast en vecka efter att skydds jakten har bedrivits. Rapportering ska lämnas via länsstyrelsens hemsida och ska innehålla följande uppgifter
 - a. uppgifter om antal fällda djur
 - b. av vem, var och när skydds jakten skett
 - c. en beskrivning av skydds jaktens effekter

Länsstyrelsen förordnar att beslutet ska gälla utan hinder av att det överklagas.

Beslutet delges också genom så kallad kungörelsedelgivning. Det innebär att beslutet vinner laga kraft fem veckor efter beslutet kungjorts. Hur man överklagar, se bilaga 1.

Rekommendationer och övriga upplysningar

För att få till ett mer effektivt skydd av grödor bör skydds jakten i första hand användas som en metod för skrämsel. Jakten bör därför kombineras med andra

skrämselåtgärder. Vi rekommenderar även att skyddsjakten sker under täta intervall men att ett mindre antal gäss skjuts per jakttillfälle för att få maximal effekt.

Beskrivning av ärendet

Stora mängder vitkindade gäss orsakar lokalt allvarliga skador på jordbruksgrödor av olika slag varje år på Gotland. Länsstyrelsen betalar varje år ut ersättning för skador på grödor till drabbade lantbrukare. Under 2017 betalade vi sammanlagt ut cirka 1, 2 miljoner kronor.

Samtidigt ökar den population av vitkindad gås som rastar i stora flockar på Gotland. Detta bestånd är en del av den nederländska/ryska populationen som är den största och snabbast växande delpopulationen av vitkindad gås i Europa. I början av 50-talet bestod populationen av cirka 20 000 individer med utbredning endast i Ryssland. Sedan dess har populationen ökat markant med den senaste siffran som pekar på cirka 1,2 miljoner individer 2014/2015 med utbredning i Ryssland, Tyskland och Nederländerna. Man uppskattar att populationen växer med cirka 26 % per år¹.

Länsstyrelsen fattar redan idag cirka 20–30 enskilda beslut om skydds jakt på vitkindade gäss årligen. Skillnaden är att dessa beslut fattas efter ansökan från enskild. Ungefär 230 vitkindade gäss brukar fällas varje år.

Länsstyrelsen har hämtat in synpunkter från olika intresseorganisationer och länets viltförvaltningsdelegation på förslaget om skydds jakt. Sammanfattningsvis har följande synpunkter kommit in.

Remissvar

Lantbrukarnas riksförbund

LRF Gotland välkomnar förslaget. Dock bör betesmark ingå (frågan särskilt aktuell i år med extrem torka). Kvoten på 500 gäss är för liten och taket på högst tio gäss per dag och person borde slopas. Det finns redan reglering kring användningen av blyammunition och därmed blir det överflödigt med särskilda villkor kring bly. Rapporteringsförslaget är ok men kanske väl omfattande. Kan sannolikt förenklas ännu mer. Skador från vitkindade gäss är omfattande, vall och spannmål drabbas mest. Jakt tillsammans med skrämsel fungerar bäst. Inga särskilda områden bör undantas eftersom förslaget är utformat så att jakt endast kommer tillåtas på åkrar eller betesmark som riskerar skador.

¹ Final draft - 3 oktober 2018. AEWA (Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds) International single species management plan for the Barnacle goose s. 33-34.

Jägareförbundet Gotland

Under häckning är gäss, tranor och sångsvan revirhävdande och ses mycket sällan i grupper. Risken att fälla fåglar som häckar är därför liten. Det är framför allt gäss som inte är könsmogna som orsakar skada vid den aktuella jakttiden. De vuxna gässen lämnar sällan ungarna några längre sträckor för födosök under häckningstid. Länsstyrelsen borde slopa förslaget på tak om att högst tio gäss per person och dag får fällas. Om skyddsjakten ska vara effektiv och samtidigt få en avskrämmande effekt är det bra om man kan skjuta fler gäss vid ett och samma tillfälle och gärna flera dagar i rad. Lantbruket på framför allt östra Gotland är hårt drabbat både på betesmark och odlad mark. Betesmark bör absolut ingå i beslutet. Inga särskilda områden bör undantas.

Gotlands ornitologiska förening

Gotlands ornitologiska förening framför i huvudsak följande. Det är rimligt att skydds jakt tillåts på arter som tål beskattning. Men hur bedömer man kriteriet "allvarlig skada" när man slopar bedömningen i varje enskilt fall? Det är svårt att se att gässens påverkan på betesmarker kan anses vara "allvarlig". Därmed inte sagt att det inte kan vara så, i synnerhet bland småskaligt jordbruk. På Gotland är många betesmarker strandnära gräsmarker eller strandängar med rikt fågelliv. På sådana platser bör skydds jakt absolut inte tillåtas under häckningstid. Enligt artskyddsförordningen får man avsiktligt inte störa djur, särskilt under häckningstid. Att införa en mer allmän skydds jakt innebär sannolikt en ökad risk för störning under den känsliga häckningsperioden. Detta kan påverka många andra känsliga arter. Det är också viktigt med uppföljning av jakten – inte bara antalet fällda djur utan även jaktinsatsen. Det skulle innebära enklare uppföljning av effekterna av jakten – till exempel om gässen blir mer skygga. Går det verkligen inte att komma till rätta med problematiken utan skydds jakt? Blir verkligen skadorna mindre eller splittras gåsflockarna och så att de totala skadorna blir större? Är det lika effektivt att använda skrämsemetoder, däribland gasolkanoner och rovfågeldrakar? Går det att koncentrera gässen till avledningsåkrar?

Naturskyddsföreningen Gotland

Instämmer i GOF:s yttrande.

Region Gotland

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inga synpunkter på förslag till villkor. De skriver att lokalt kan gäss ge kännbara förluster för brukare av berörda marker. Vallar och höstsådda grödor är attraktiva för gässen. Åkerbete bör omfattas av beslutet men annan betesmark bör prövas enskilt. Jakt på eget initiativ kan

begränsa skador. Det är inte sällsynt att gässen kommer i stora antal och snabbt orsakar stor skada. Det är därför bra att jakten kan påbörjas utan administrativa hinder. Påbörjas jakt tidigt och kontinuerligt bör leda till att gässen blir mer skygga. Skydds jakt bör ske i kombination med lämpligt placerade avledningsåkrar. Kända känsliga häckningsplatser bör skyddas för att undvika onödig störning.

Polisen

Polisen skriver att de inte ser några andra lämpliga åtgärder för att i nuläget förhindra allvarliga skador från vitkindade gäss. De har inga synpunkter på förslaget i övrigt.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen har genom årliga utbetalningar av ersättning för skador och bidrag för förebyggande åtgärder konstaterat att vitkindade gäss orsakar omfattande skador på grödor av olika slag. Ersättningsnivån för skador har legat på ungefär en miljon kronor per år de senaste 10 åren. Idag används skrämrelse som den huvudsakliga förebyggande åtgärden mot fredade fåglar. Som komplement till skydds jakt och skrämrelse rekommenderas att det finns områden där fåglar får beta ostört (så kallade avledningsåkrar), annars riskerar man att sprida ut skadorna². Länsstyrelsen betalar därför ut bidrag för cirka 250 000 kronor per år för avledningsåkrar. Men Länsstyrelsen anser inte att enbart bidrag till avledningsåkrar räcker för att begränsa aktuella skador. Genom sin avskräckande effekt bör en viss, begränsad skydds jakt bidra till att förebygga eller åtminstone reducera skador på gröda. Skydds jakten ska därför ses som ett komplement till andra lösningar. Skydds jakt i syfte att skrämra gäss från skadedrabbade fält bedöms i nuläget inte vara ett hot mot populationens fortlevnad. Tvärtom anser Länsstyrelsen att det på sikt vore önskvärt att begränsa fåglarnas tillväxt om möjligt. Gäss som stannar och rastar på Gotland hör till en rysk/nederländsk population som under 2014/2015 uppskattades bestå av cirka 1,2 miljoner individer. Tillväxttakten bedöms vara cirka 26 % per år. Ett uttag om maximalt 500 gäss per år skulle därmed inte påverka populationen nämnvärt och därmed inte försvåra upprätthållandet av artens gynnsamma bevarandestatus.

Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovan att samtliga kriterier för skydds jakt är uppfyllda.

² Sveriges Lantbruksuniversitet, Viltskadecenter. *Riktlinjer för förvaltning av stora fåglar i odlingslandskapet – åtgärder, ersättningar och bidrag*, sida 11-14.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 29 § jaktförordningen (1987:905) har Länsstyrelsen möjlighet att besluta om skydds jakt på vitkindad gås om –

- det finns risk för allvarlig skada på gröda,
- det inte finns några andra lämpliga lösningar och om
- skyddsjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för arten i dess naturliga utbredningsområde.

Ovanstående kriterier framgår av 23 a jaktförordningen.

Kungörelsedelgivning av ett beslut får ske om en obestämd krets ska delges. Det framgår av 49 § delgivningslagen (2010:1932).

Länsstyrelsen kan förordna att ett beslut om skydds jakt ska gälla utan hinder av att det överklagas. Det framgår av 59 § jaktförordningen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschefen Anna-Lena Fritz med naturvårdshandläggare Mimmi Skog som föredragande.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Sändlista:

Region Gotland
regiongotland@gotland.se

Svenska Jägareförbundet – Gotlands Skarpskytte och Jägargille
Alpo.Syvajarvi@jagareforbundet.se
gert.jacobsson@jagareforbundet.se
Dan.Persson@jagareforbundet.se

Jägarnas riksförbund
jrf@jagarnasriksforbund.se

Lantbrukarnas riksförbund
anna.tornfelt@gotlandica.se
nypelius@live.se

Naturskyddsföreningen
styrelsen@naturskyddsforeningengotland.se

Sveriges ornitologiska förening
info@birdlife.se
gof@blacku.se

Kopia för kännedom till:

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Länsstyrelsen i Örebro län
orebro@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Kalmar län
kalmar@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Skåne län
skane@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Värmlands län
varmland@lansstyrelsen.se

Polisregion Gotland
registrator@polisen.se

Bilaga 1

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Naturvårdsverket. Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Gotlands län, 621 85 Visby. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till gotland@lansstyrelsen.se. Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till Naturvårdsverket.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Naturvårdsverket som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet**.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen på e-post gotland@lansstyrelsen.se eller telefon 010-223 90 00. Ange beslutets diarienummer.